

Věc C-147/22

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

1. března 2022

Předkládající soud:

Fővárosi Törvényszék (Soud hlavního města Budapešti, Maďarsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

20. ledna 2022

Veřejný žalobce:Központi Nyomozó Főügyészség (Ústřední státní zastupitelství pro
předběžné vyšetřování).**Předmět původního řízení**

Trestní právo — Zásada *non bis in idem* — Článek 50 Listiny — Článek 54 Úmluvy k provedení Schengenské dohody: Trestní řízení zahájené v jednom členském státě proti téže osobě a pro tytéž skutečnosti, pro které bylo zahájeno trestní řízení v jiném členském státě, pravomocně ukončené rozhodnutím o zastavení vyšetřování.

Předmět a právní základ předběžné otázkyVýklad práva Evropské unie a zásady *non bis in idem*; článek 267 SFEU**Předběžné otázky**

- 1) Brání zásada *non bis in idem* zakotvená v článku 50 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“) a v článku 54 Úmluvy k provedení Schengenské dohody (dále jen „Úmluva“) tomu, aby bylo v jednom členském státě zahájeno trestní řízení proti téže osobě a pro tytéž skutky, pro které již bylo zahájeno trestní řízení v jiném členském státě a které bylo pravomocně ukončeno rozhodnutím státního zástupce o zastavení vyšetřování?

- 2) Je slučitelná se zásadou *non bis in idem*, zakotvenou v článku 50 [Listiny] a v článku 54 [Úmluvy], a brání s konečnou platností zahájení nového trestního řízení v členském státě proti téže osobě a pro tytéž skutky, okolnost, že ačkoli i po ukončení trestního stíhání (vyšetřování) pravomocným rozhodnutím státního zástupce o zastavení vyšetřování ve členském státě existuje možnost znovu zahájit vyšetřování až do okamžiku promlčení trestného činu, státní zastupitelství nepovažovalo za odůvodněné obnovit toto řízení z vlastního podnětu?
- 3) Je slučitelné se zásadou *non bis in idem* zakotvenou v článku 50 [Listiny] a článku 54 [Úmluvy], a lze vyšetřování, které bylo ukončeno ve vztahu k obviněnému, který nebyl vyslechnut jako vyšetřovaný v souvislosti s trestným činem týkajícím se jeho spoluobviněných, považovat za dostatečně důkladné a vyčerpávající, ačkoli proti uvedené osobě bylo vedeno vyšetřování jako proti obviněnému a ukončení vyšetřování bylo založeno na vyšetřovacích informacích poskytnutých na základě žádosti o právní spolupráci a poskytnutí informací o bankovních účtech a výsledku spoluobviněných jako vyšetřovaných?

Dovolávaná ustanovení unijního práva

Listina základních práv Evropské unie, článek 50

Úmluva k provedení Schengenské dohody, článek 54

Dovolávaná ustanovení vnitrostátního práva

Článek XXVIII odst. 6 maďarského základního zákona stanoví, že aniž jsou dotčeny mimořádné případy odvolání stanovené zákonem, nemůže být nikdo stíhán nebo odsouzen za trestný čin, pro který byl pravomocně zproštěn viny nebo odsouzen podle maďarského práva, nebo v rámci mezinárodní smlouvy nebo aktu Evropské unie podle práva jiného státu.

Podle čl. 4 odst. 3 a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (zákon XC z roku 2017 o trestním řízení; dále jen „zákon o trestním řízení“) nelze zahájit trestní řízení, a pokud bylo zahájeno, musí být zastaveno, pokud již bylo o skutcích spáchaných pachatelem pravomocně rozhodnuto, aniž je dotčeno řízení o mimořádných opravných prostředcích a některá zvláštní řízení. Odstavec 7 téhož článku stanoví, že trestní řízení nesmí být zahájeno, a pokud bylo zahájeno, musí být zastaveno, pokud bylo o činech spáchaných pachatelem pravomocně rozhodnuto v členském státě Evropské unie nebo pokud bylo v členském státě vydáno meritorní rozhodnutí o skutkových okolnostech, jenž podle práva tohoto státu brání jak zahájení nového trestního řízení, tak i obnově trestního řízení na základě práva tohoto státu z moci úřední nebo na základě běžného soudního přezkumu ohledně týchž skutkových okolností.

Stručné shrnutí skutkového stavu a původního řízení

- 1 Rakouská Zentrale Staatsanwaltschaft zur Verfolgung von Wirtschaftsstrafsachen und Korruption (Ústřední státní zastupitelství pro stíhání hospodářské kriminality a korupce; dále jen "WKStA") vedlo vyšetřování proti dvěma rakouským státním příslušníkům pro údajné praní špinavých peněz, zatajování nekalé správy a korupci, jakož i proti maďarskému státnímu příslušníkovi (dále jen „žalovaný č. 5“) pro údajnou korupci. Podezření vycházelo z údajů o vyšetřování, které na základě žádosti o právní spolupráci poskytl britský Serious Fraud Office (Úřad pro vyšetřování závažných podvodů), jakož i z poskytnutí údajů o bankovních účtech a z výslechu dvou vyšetřovaných rakouských státních příslušníků.
- 2 WKStA zastavil vyšetřování dne 3. listopadu 2014, protože neměl žádné důkazy pro důvodné podezření ze spáchání trestných činů výše uvedenými osobami.
- 3 V průběhu vyšetřování nebyl obviněný č. 5 vyslýchán jako vyšetřovaná osoba, ale státní zastupitelství nařídilo zjistit místo jeho pobytu, což je vyšetřovací úkon, který lze klasifikovat jako donucovací prostředek vůči obviněnému č. 5 ve smyslu ustanovení § 193 odst. 2 bodu 1 rakouského Strafprozessordnung (trestní řád), takže v případě tohoto obviněného může být řízení obnoveno pouze za předpokladu, že trestný čin není promlčen, pokud vyjdou najevo nebo se objeví nové skutečnosti nebo důkazy.
- 4 Ústřední státní zastupitelství pro předběžné vyšetřování podala dne 29. dubna 2019 obžalobu, na základě které Fővárosi Törvényszék (Soud hlavního města Budapešti, Maďarsko) zahájil trestní řízení mimo jiné proti obviněnému č. 5 jako pátému obžalovanému, za spáchání trestného činu korupce, jehož cílem bylo přimět zaměstnance hospodářského subjektu oprávněného přijímat samostatná opatření k porušení jeho povinností, jak je stanoveno v § 254 odst. 1 a 2 zákona a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (zákon IV z roku 1978 o trestním zákoníku), který byl platný v době spáchání trestného činu.
- 5 Dne 8. prosince 2020 nařídil Fővárosi Törvényszék zastavení trestního řízení proti obviněnému č. 5, protože formulace obžaloby proti němu porušuje zásadu *non bis in idem*.
- 6 Dne 15. června 2021 Fővárosi Ítéltábla (Vrchní soud hlavního města Budapešti, Maďarsko) jako soud druhého stupně zrušil usnesení Fővárosi Törvényszék ze dne 8. prosince 2020, kterým bylo nařízeno zastavení trestního řízení, a nařídil soudu prvního stupně pokračovat v řízení.

Stručný popis odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 7 V maďarském trestním řízení považují soudy za nesporné, že obviněný č. 5 byl obviněným ve vyšetřování vedeném WKStA mimo jiné pro trestný čin korupce, a to bez ohledu na skutečnost, že nebyl vyslechnut jako vyšetřovaný. Rovněž je

nesporné, že maďarské trestní řízení i rakouské vyšetřování se týkají téhož trestného činu.

- 8 Podle názoru soudu druhého stupně však rozhodnutí o zastavení vyšetřování WKStA nesplňuje kritéria stanovená Soudním dvorem Evropské unie, neboť se nejedná o pravomocné soudní rozhodnutí o skutečnostech přičítaných obviněnému č. 5 jako obžalovanému, ani jej nelze považovat za rozhodnutí ve věci samé, které by s ohledem na tytéž skutečnosti bránilo zahájení nového trestního řízení nebo obnovy trestního řízení z moci úřední. Soud druhého stupně rovněž poukázal na to, že z dokumentů ve spise nelze jasně vyvodit, zda bylo rakouské vyšetřování dostatečně důkladné a vyčerpávající.
- 9 Vystává tedy otázka, zda je v rozporu se zásadou *non bis in idem*, pokud je v jednom členském státě zahájeno trestní řízení proti téže osobě a pro tytéž skutečnosti, pro které bylo zahájeno trestní řízení v jiném členském státě, které bylo ukončeno rozhodnutím státního zástupce o zastavení vyšetřování – rozhodnutím, které má, jak rozhodl Nejvyšší soud posledně uvedeného členského státu, pouze omezený účinek. V tomto ohledu předkládající soud odkazuje na rozsudek Van Straaten (C-150/05, EU:C:2006:614, bod 61), podle kterého se zásada *non bis in idem* zakotvená v článku 54 Úmluvy použije na rozhodnutí justičních orgánů smluvního státu, kterým je obviněný s konečnou platností zproštěn obžaloby pro nedostatek důkazů.
- 10 Pokud jde o pravomocná rozhodnutí, vystává další otázka, zda se uplatní zásada *non bis in idem*, pokud i v případě, že rozhodnutí státního zástupce, kterým se nařizuje ukončení trestního řízení (vyšetřování) v členském státě, připouští možnost obnovy vyšetřování až do promlčení trestného činu, státní zástupce nepovažoval za odůvodněné obnovit řízení z vlastního podnětu. Výklad této otázky je nutný také proto, že trestný čin byl mezitím promlčen podle práva členského státu, který řízení zastavil (Rakousko). Pokud jde o *res iudicata*, předkládající soud odkazuje mimo jiné na rozsudek Turanský (C-491/07, EU:C:2008:768, bod 34), podle něhož, aby bylo rozhodnutí kvalifikováno jako pravomocný rozsudek ve smyslu článku 54 Úmluvy, musí jím být ukončeno trestní řízení a definitivně ukončeno trestní stíhání.
- 11 V rozsudku Kossowski (C-486/14, EU:C:2015:812), na kterou odkazuje předkládající soud, však Soudní dvůr rozhodl, že rozhodnutí státního zastupitelství o ukončení vyšetřovacího řízení nelze považovat za pravomocné rozhodnutí ve smyslu článku 54 Úmluvy a článku 50 Listiny, pokud z odůvodnění tohoto rozhodnutí vyplývá, že dotčené soudní orgány nezkoumaly prvky, které představují základní právní situaci, jako je výslech oběti a svědka.
- 12 Právě proto je třeba podat výklad týkající se slučitelnosti se zásadou *non bis in idem* a možnosti považovat zastavené vyšetřování obviněného, který nebyl vyslechnut jako vyšetřovaný, za dostatečně důkladné a vyčerpávající, přestože zastavení vyšetřování vedeného proti němu jako obviněnému vycházelo z vyšetřovacích údajů poskytnutých na základě žádosti o právní spolupráci, jakož i z

předložení informací o bankovních účtech a z výsledku spoluobviněných jako vyšetřovaných. Je třeba určit, zda neprovedení výsledku obviněného ukazuje, že vyšetřování pravděpodobně nebylo provedeno důkladně, což by zpochybnilo vzájemnou důvěru mezi členskými státy.

PRACOVNÍ DOKUMENT